

Kaupunkiympäristölautakunta
Helsingin kaupunki
Kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lausunto
19.06.2023
680/00.02.022.0220/2023

Kymp/HEL 2018-009468

Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta Sörnäistenranta (nro 12835)

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt lausuntoa asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12835, Sörnäistenranta. Asemakaavan muutos koskee 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Vilhonvuori, Hanasaari) korttelia 10754 sekä puisto-, vesi- ja katualueita ja venesatamaa (muodostuvat uudet korttelit 10400–10404 ja 10755).

Asemakaavaehdotuksen selostuksessa todetaan asemakaavan muutosehdotuksesta mm. seuraavaa:

”Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee pääosin voimassa olevassa asemakaavassa puisto- ja vesialueeksi merkittyä aluetta, joka sijaitsee Sörnäisten Vilhonvuorella ja Hanasaarella. Nykyisin alueelle sijoittuu Sörnäisten rantatie, puisto- ja vesialuetta. Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen kaupunkirakenteen täydentämisen asuin- ja toimitilakortteleilla sekä pysäköintilaitoksella.

Alueelle on suunniteltu neljä asuinkorttelia, kaksi toimitilakorttelia sekä pysäköintikortteli. Alueen ja ympäristön palvelutaso paranee merkittävästi uuden rakentamisen myötä. Lisäksi alueelle sijoittuu uutta katualuetta sekä kävelyn aluetta rantaan. Uutta asuntokerrosalaa on 65 030 k-m² ja toimitilakerrosalaa on 35 650 k-m². Asukasmäärän lisäys on noin 1 400.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että nykyisin pääasiassa liikennealueena oleva ranta-alue muuttuu rakennetuksi. Vesialuetta täytetään ja ranta muuttuu osittain rakennetuksi ja osaan luodaan luonnon elinympäristöjä.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suunnittelualueelle on laadittu kunnallistekniikan yleissuunnitelma, jossa on otettu kantaa siihen, mitkä linjat tulee siirtää ennen rakennustöiden aloittamista sekä osoitettu siirrettäville linjoille uudet sijainnit. Suunnitelmassa on esitetty myös alueelle tarvittavien uusien vesihuoltolinjojen sijainnit. Kunnallistekniikan yleissuunnitelman yhteydessä on hankkeesta laadittu hankeosatasoinen kustannusarvio, jonka mukaan vesihuollon ja hulevesien viemäroinnin kustannuksista HSY:n osuus on noin 7,9 milj. euroa (alv 0 %). Kustannusarvio tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä.

Asemakaavaselostuksessa on esitetty rakennettavaksi Sörnäistenrantaan jätevedenpumppaamo. Pumppaamon ilmanvaihdon järjestämiseksi tulee varautua ohjaamaan pumppaamon ilmanvaihto viereisen rakennuksen katolle. Kaava-määräyksiin tulee lisätä, että ko. rakennukseen saa tarvittaessa korvauksetta sijoittaa katolle ulottuvan ilmanvaihtokanavan tai hormin pumppaamon ilmanvaihtoa varten.

Jätevesipumppaamon tarkempi sijainti tulee selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä ja huomioida pumppaamon tilantarve ja tilavaraus kaavoituksessa. Aluevarauksen tulee olla kooltaan vähintään 15 x 15 metriä. Jätevesipumppaamon sijoittamisessa on otettava huomioon huoltotoimenpiteiden edellyttämät tilavaatimukset, kuten nosturiauton pääseminen pumppaamon viereen. Kaavaan tulee merkitä 4 metriä leveä huoltoajoyhteys pumppaamolle, jos ajoyhteyttä ei ole muuten järjestettävissä.

Todettakoon, että tulvapumppaamot ja -viemärit kuuluvat kaupungin vastuulle ja kustannettavaksi.

Kortteleihin 10401–10403 ja niiden välisiin kulkuaukkoihin tulee merkitä johtovarasalue yleisiä vesihuoltolinjoja varten. Lisäksi vesihuollon suunnittelu ja rakentaminen tulee yhteensovittaa korttelin rakentamisen kanssa.

KTYS:n mukaan jatkosuunnittelussa on tarkistettava Kaikukadun painejätevesiputken liitosjärjestelyissä nykytilanteeseen Hämeentien nykyisen sekavesiputken kapasiteetti. Mikäli putken kapasiteetti ylittyy, painejätevesiputki on rakennettava Hämeentien ja Ässärinteen liittymän kohdalla sijaitsevalle jätevesitunnelille asti.

Lisätietoja antaa alueinsinööri Jouni Kärppä, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Kirkkonummen ja pääkaupunkiseudun uudet jätehuoltomääräykset ovat astuneet voimaan 1.11.2022. Pyydämme ystävällisesti, että Sörnäistenrannan suunnitelmissa huomioimaan uudet jätehuoltomääräykset. Toimiva jätehuolto vahvistaa hyvää kiertotaloutta ja on asukkaiden arjessa tärkeä asumisviihtyvyyteen liittyvä asia. Uusissa jätehuoltomääräyksissä jätehuollon turvallisuus niin kuljettajien kuin asukkaidenkin näkökulmasta on myös nostettu aikaisempaa tarkemmin esiin. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräyksiin voi tutustua tarkemmin HSY:n verkkosivuilla Jätehuoltomääräykset - HSY. Tarvittaessa lisätietoja jätehuoltomääräyksistä ja opastusta jätehuollon suunnittelussa voi kysyä HSY:n asiantuntijoilta.

Lisätietoja antaa palvelupäällikkö Kati Siekkinen, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Irma Karjalainen
Toimitusjohtajan sijainen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Tiedoksi HSY:n kirjaamo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

20.06.2023

160/10.02.03/2023
[Sörnäistenrannan
asemakaavan muutos]

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristölautakunta
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite
Lausuntopyyntönnö 2.6.2023
Kymp/HEL 2018-009468

Lausunto Sörnäistenrannan asemakaavan muutosehdotuksesta

Helsingin kaupunki on pyytänyt HSL:ltä lausuntoa Sörnäistenrannan asemakaavan muutosehdotuksesta. Kaavoitettavalla alueella sijaitsee nykyisin Sörnäisten rantatie, sekä puisto- ja vesialuetta. Esitetty kaavaratkaisu mahdollistaa kaupungin mukaan alueen kaupunkirakenteen täydentämisen asuin- ja toimitilakortteleilla sekä pysäköintilaitoksella. Uusia asukkaita alueelle tulee kaavaehdotuksen mukaan noin 1 400. Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma, jossa Sörnäisten rantatien linjaus on esitetty voimassa olevan asemakaavan mukaisesti Vilhonvuoren korttelirakenteen reunan myötäiseksi.

HSL on 31.10.2016 lausunut osin myös nykyistä kaava-alueita koskevasta Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Vuoden 2016 osallistumis- ja arviointisuunnitelman jälkeen kaava-alueen rajaus on kuitenkin merkittävästi muuttunut. Asemakaavasta ei ole julkaistu päivitettyä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa nykyisellä kaavarajauksella.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

Sörnäisten rantatien järjestelyt, mitoitukset ja estevaikutus

Yleiskaavassa kaava-alue ympäristöineen on merkitty kantakaupungiksi C2 ja kaava-alueita reunustaa pääkatuyhteys (Sörnäisten rantatie). HSL muistuttaa, että yleiskaavan määräysten mukaan kantakaupunki C2 -alueita tulee kehittää kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla. Lisäksi kaikkia keskusta-alueita, joihin myös kantakaupunki C2 sisältyy, suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jalankulkijan mittakaavaan sekä jalankulku-, pyöräily-, pysäköinti-, huolto- ja julkisen liikenteen järjestelyjen toimivuuteen. Kaavaselostuksen mukaan kaavaratkaisun tavoitteena on alueen täydennysrakentaminen siten, että alue muodostuu osaksi kantakaupungin kaupunkirakennetta ja kytkee Hanasaaren tulevan

20.06.2023

160/10.02.03/2023
[Sörnäistenrannan
asemakaavan muutos]

maankäytön luontevasti Vilhonvuoren olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen.

Nyt esitetyssä kaavaratkaisussa Sörnäisten rantatietä levennetään merkittävästi nykyisestä. Nykyisin noin 40 metriä leveää katualuetta esitetään levennettävän kokonaisuudessaan lähes 60-metriseksi, mikä on muihin kantakaupungin pääkatuihin verrattuna poikkeuksellisen leveä katualue. Leveä katualue aiheuttaa kaupunkirakenteeseen merkittävän estevaikutuksen, joka estää tehokkaasti alueen kytkeytymisen Vilhonvuoren ja Kallion suuntaan, haittaa kaava-alueen jalankulun merkittävimpien yhteyssuuntien toimivuutta ja joukkoliikenteen runkoyhteyksien saavutettavuutta sekä vähentää yleiskaavan edellyttämää jalankulkijan mittakaavaa. Esitetty kaavaratkaisu ei siten toteuta kaavan tavoitetta alueen kytkeytymisestä Vilhonvuoren suunnan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen, ja on Sörnäisten rantatien alueen osalta ristiriidassa edellä mainittujen yleiskaavan kantakaupunkialueita koskevien määräysten kanssa.

HSL:n näkemyksen mukaan katualuetta olisi mahdollista kaventaa koko Kaikukadun ja Hanasaarenkadun välisellä alueella kiinnittämällä huomiota muun muassa rinnakkaiskatujen järjestelyiden tilatehokkuuteen ja erotusviherkaistojen kadun kantakaupunkimaisen luonteen kannalta tarkoituksenmukaisiin mitoituksiin. Vapautunut tila voitaisiin tällöin hyödyntää tonteille ilman, että sillä olisi merkittävää vaikutusta kadun toimintoihin tai välityskykyyn. Katutilan mitoittaminen todellisen tarpeen mukaan muun muassa vapauttaa tilaa rakentamiselle, lisää yleiskaavan edellyttämää ihmisen mittakaavaisuutta, rauhoittaa ajoneuvoliikenteen nopeuksia, ja parantaa kävelyolosuhteita lyhentämällä kadunylityksiä.

Sörnäisten rantatien autoliikenteen nopeusrajoituksen laskeminen viidestäkymmenestä neljäänkymmeneen kilometriin tunnissa on kävelyolosuhteiden, turvallisuuden, liikennemelun ja alueen viihtyisyyden kannalta erinomainen muutos. Kadun mitoituksen ja geometrian, kuten kaarresäteiden risteyksissä, tulee kuitenkin tukea viestiä, jotta haluttu vaikutus liikenneympäristön rauhoittamiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi saavutetaan ja ajonopeuksia noudatetaan.

Sörnäisten rantatien ollessa 3+3-kaistainen, tulee kadulla HSL:n näkemyksen mukaan yhden kaistaparin olla varattu logistiikan ja joukkoliikenteen käyttöön. Joukkoliikenteen ja logistiikan priorisointi mahdollisesti ruuhkautuvalla erityisen vilkkaan ajoneuvoliikenteen katuosuudella noudattaa Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmassa määriteltyä kulkumuotojen priorisointijärjestystä, jossa joukkoliikenteestä, kuljetuksista ja jakelusta huolehditaan ennen henkilöautoilua, ja johon myös yleiskaava 2016 perustuu.

20.06.2023

160/10.02.03/2023
[Sörnäistenrannan
asemakaavan muutos]

Kävelyn reitit ja joukkoliikenteen saavutettavuus

Kävelyn reittejä erityisesti Vilhonvuoren ja Hämeentien suuntaan, kävely-yhteyksiä kaava-alueen linja-autopysäkeille ja Sörnäisten rantatien ylitysmahdollisuuksia tulee ennen kaavan hyväksymistä kehittää.

Alueen merkittävimmät joukkoliikenteen yhteydet ovat Hämeentien raitiovaunu- ja bussiyhteydet, joka on alueen joukkoliikenteen pääreitti, sekä Sörnäisten metroasema. Lisäksi Sörnäisten rantatietä kulkee muutama bussilinja, jotka tarjoavat yhteyksiä muun muassa keskustan ja Kalasataman suuntaan. Myös Kruunusiltaojen raitiotien Merihaan pysäkki palvelee kaava-alueella tulevaisuudessa. Lähimpien joukkoliikenteen runkoyhteyksien (Hämeentie, Sörnäinen) lisäksi kävelyn ja pyöräilyn yhteydet tulee olla sujuvat lähimpiin aluekeskuksiin Kalasatamaan ja Hakaniemeen.

Esitetyssä liikennesuunnitelmassa Kaikukadun ja Hanasaarenkadun suojaiteiden etäisyys Sörnäisten rantatiellä on yli 300 metriä, mikä ei ole linjassa yleiskaavan määräyksen kanssa kehittää aluetta kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla ja kiinnittää erityistä huomiota kävelyn ja pyöräilyn järjestelyiden toimivuuteen. Sörnäisten rantatielle tulee lisätä suojaite Lintulahdenkadun kohdalle. Uusi suojaite palvelee kävely-yhteyksiä kaava-alueelta Sörnäisten rantatien etelän suunnan bussipysäkeille ja Hämeentien joukkoliikenneyhteyksien saavutettavuutta Lintulahdenkadun kautta. Suojaite parantaa merkittävästi joukkoliikenteen saavutettavuutta kaava-alueelta ja alueen kytkeytymistä Vilhonvuoren suuntaan.

Sörnäistentunnelin eteläinen suuaukko poistaa toteutuessaan jalankulun ja pyöräilyn ylitysmahdollisuuden Käenkujan liittymän kohdalla (liikennesuunnitelman vaihe 2). Liikennesuunnitelmassa ei ole osoitettu poistuneelle yhteydelle korvaavaa ratkaisua. Liikennesuunnitelman vaiheen 2 suunnitelmaa tulee täydentää niin, että Käenkujan kohdalle merkitään kävely- ja pyöräiliikenteen ylikulkusiltayhteys kaupunginvaltuuston 24.11.2021 hyväksymän Sörnäistentunnelin yleissuunnitelman mukaisesti.

Joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyt

Esitetyssä liikennesuunnitelmassa alueelle on sijoitettu yksi bussipysäkkipari Sörnäisten rantatielle. Lintulahdenkadun kohdalle suunniteltu etelän suunnan bussipysäkki on sijoitettu pysäkin kulkuyhteyksien ja linja-autojen kulun kannalta ongelmallisesti. Vaikka pysäkki sijaitsee kaavoitettavia uusia kortteleita reunustavalla kadulla, kävelymatkat kaava-alueen kortteleista pysäkeille muodostuvat lyhyimmilläänkin usean sadan metrin pituisiksi ja sisältävät useita valo-ohjattuja suojaiteylityksiä, sillä pysäkin lähetyvillä ei ole mahdollisuutta ylittää Sörnäisten rantatietä. Myöskään Hanasaarenkadun länsipuolella ei ole suojaiteita, mikä voi aiheuttaa pysäkkimatkaan jopa usean minuutin viiveen ylityksen muodostuessa kaksivaiheiseksi. Pysäkin kohdalle

20.06.2023

160/10.02.03/2023
[Sörnäistenrannan
asemakaavan muutos]

tulee suunnitelmaan lisätä suojatie edellä kuvatun mukaisesti. Pysäkin sijoittaminen ulkokaarteeseen on ajoneuvoliikenteen näkökulmasta ongelmallista. Linja-auton ajaminen lähelle ulkokaarteessa sijaitsevan pysäkin reunakiveä on haastavaa erityisesti pysäkin sijaitessa syvennyksessä, minkä vuoksi esteettömyyden toteutuminen pysäkillä on hankalaa. Pysäkki tulee jatkosuunnittelussa pyrkiä sijoittamaan kadun suoralle osuudelle.

Bussiliikenteen tarpeet Sörnäisten rantatiellä eivät edellytä pysäkkien sijoittamista syvennykseen. Pysäkkien sijoittaminen ajoradalle parantaa pysäkkien esteettömyyttä mahdollistamalla linja-auton ajamisen lähemmäs reunakiveä ajolinjan ollessa suora, helpottaa pysäkkialueiden talvikunnossapitoa, sekä mahdollistaa tilatehokkaamman ratkaisun säästäten tilaa kadun poikkileikkauksessa. Kun pysäkkien sijoittaminen syvennykseen ei kyseisillä sijainneilla ole esimerkiksi joukkoliikenteen ajantasaustarpeen vuoksi perusteltua, on pysäkin sijoittamisella syvennykseen etua ainoastaan muun ajoneuvoliikenteen sujuvuuden kannalta. Yleiskaavan määräysten mukaisesti alueella tulee priorisoida joukkoliikenteen toimivuutta, ei autoliikenteen sujuvuutta.

Pyöräliikenteen järjestelyt

Kulkumuotojen erotteluun pyöräilyn ja kävelyn välillä tulee tarkemmassa suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota. Nyt esitetty kaavan liikennesuunnitelma on kulkumuotojen erottelun osalta puutteellinen. Jalkakäytävän ja pyörätien väliin ei ole suunnitelmassa varattu lainkaan tilaa erottelulle, mikä ei katualueen leveys huomioiden ole perusteltua. Pyöräily ja kävely on syytä erottaa toisistaan esimerkiksi istutuskaistalla tai rakenteellisilla elementeillä, mikäli se on käytettävissä olevan tilan puolesta mahdollista. Kunnollinen erottelu pyöräilyn ja kävelyn välillä parantaa erityisesti jalankulkijoiden olosuhteita ja turvallisuutta.

Lintulahdenkuja on merkittävä pyöräliikenteen läpiajoreitti, jolla sijaitsee pyöräilyn kaksisuuntainen pääväylä. Autoliikenteellä Lintulahdenkujalla sen sijaan ei ole verkostollisesti merkittävää läpiajoliikenteen roolia, vaan autoliikenteessä se palvelee ensisijaisesti kadun varrella olevia kiinteistöjä ja tonteille ajoa. Autoliikenteen rauhoittaminen nopeusrajoituksin, kadun mitoituksella ja läpiajtoa hillitsemällä mahdollistaa pyöräliikenteen sijoittamisen sekaliikenteeseen ajoradalle, mikä parantaisi erityisesti kävelyn olosuhteita ja mahdollistaa tilatehokkaamman kokonaisratkaisun. Myös Lintulahdenkujan autoliikenteen muuttamista yksisuuntaiseksi tulee harkita, ellei autoliikenteen kaksisuuntaisuudelle ole vahvoja perusteita. Suunnittelun aiemmissa vaiheissa (kaavaluonnos 2017) Lintulahdenkujan ratkaisuksi oli esitetty pyöräkatua. Nyt esitetty ratkaisu, jossa Lintulahdenkuja on autoliikenteen 2-suuntainen läpiajettava katu ja pyöräliikenne on erotettu omalle väylälleen jalankulun tasoon, aiemmassa suunnittelun vaiheessa kokonaan jalankululle varattuun tilaan, ei parhaalla tavalla noudata yleiskaavan määräystä kehittää

20.06.2023

160/10.02.03/2023
[Sörnäistenrannan
asemakaavan muutos]

aluetta kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla, eikä pyöräliikenteen suunnitteluohjeen tavoitetta toteuttaa pyöräliikenne tonttikaduilla ensisijaisesti sekaliikenteenä autoliikennettä tarvittaessa rauhoittamalla. HSL:n näkemyksen mukaan sekä jalankulun että pyöräilyn olosuhteiden parantamiseksi pyöräliikenne tulisi Lintulahdenkujalla sijoittaa sekaliikenteeseen ajoradalle autoliikennettä rauhoittamalla.

Lisätietoja lausunnosta antaa liikennesuunnittelija Markus Nevalainen (markus.nevalainen@hsl.fi).

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Jussi Saarinen
Toimitusjohtajan sijainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 29.06.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

27.6.2023

Museonjohtaja

Kaupunginmuseon lausunto Sörnäistenrannan asemakaavaehdotuksesta

HEL 2018-009468 T 10 03 03

Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Sörnäistenrannan asemakaavaehdotuksesta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee pääosin voimassa olevassa asemakaavassa puisto- ja vesialueeksi merkittyä aluetta, joka sijaitsee Sörnäisten Vilhonvuorella ja Hanasaarella. Nykyisin alueelle sijoittuu Sörnäisten rantatie, puisto- ja vesialuetta. Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen kaupunkirakenteen täydentämisen asuin- ja toimitilakortteleilla sekä pysäköintilaitoksella.

Kaavaratkaisu perustuu kaupunkisuunnittelulautakunnan vuonna 2014 hyväksymiin alueen suunnitteluperiaatteisiin. Kaavaratkaisu on kolmas osa Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan asemakaavakokonaisuutta, jonka luonnoksen kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 28.2.2017. Tavoitteena on muodostaa uutta ympäristön huomioivaa korttelistoa nykyisin pitkälti joutomaana ja liikenteen käytössä olevalle alueelle. Tavoitteena on lisäksi kytkeä alue arvokkaaseen ympäristöön keskeisten näkymälinjojen ja kaupunkirakenteen muodostamisen kautta. Lisäksi keskeinen tavoite on luoda uutta viihtyisää kaupunkitilaa Suvilahden rantaan.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan se, miten täydennysrakentaminen sovitetaan arvokkaaseen ja historiallisesti kerrokselliseen ympäröivään kaupunkirakenteeseen sekä muodostetaan uutta julkista ja luonnon kannalta monimuotoista rantaa kaupunkilaisille.

Alueelle on suunniteltu neljä asuinkorttelia, kaksi toimitilakorttelia sekä pysäköintikortteli. Lisäksi alueelle sijoittuu uutta katualuetta sekä kävelyn aluetta rantaan.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että nykyisin pääasiassa liikennealueena oleva ranta-alue muuttuu rakennetuksi. Vesialuetta täytetään ja ranta muuttuu osittain rakennetuksi ja osaan luodaan luonnon elinympäristöjä.

Aiemmassa OAS-lausunnoissaan kaupunginmuseo totesi, että muutosalueelle ja sen välittömään läheisyyteen liittyy kulttuuriympäristöarvoja, jotka tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Suunnittelualue ra-

27.6.2023

Museonjohtaja

jautuu kahteen RKY 2009 alueeseen: Osuusliikkeiden ja teollisuuden Sörnäinen ja Helsingin yliopiston rakennusten muodostamaan kokonaisuuteen Siltavuorenpenkereellä. Suunnittelualue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön (Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki), johon sisältyy Kruununhaka ja joka pohjoisessa rajautuu Sörnäisten kaupunginosaan. Siltavuorenrannan ja Pohjoisrannan kaupunkimaisema avautuu lähestyttäessä Helsingin niemeä pohjoisesta. Se on yksi kaupungin topografisesti ja maisemallisesti tunnusomaisia näkymiä. Myös Merihakaan liittyy kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Merihaka on määritelty Helsingin yleiskaava 2002:ssa rakennus- ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi aluekokonaisuudeksi. Lisäksi kaupunginmuseo on arvottanut Hanasaari B:n kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi. Kaupunginmuseo korostaa, että jatko-suunnittelussa tulee ottaa huomioon kulttuuriympäristöt ja niihin liittyvät arvot siten, että ne on mahdollista tulevaisuudessakin säilyttää.

Annetussa vastineessa todetaan, että alueen ja ympäristön kulttuuriympäristöihin liittyvät arvot ovat suunnittelun lähtökohtia. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomioita alueen kaupunkijulkisivuihin ja -maisemaan.

Kaava-aineistossa olevassa viitesuunnitelmassa käsitellään ainoastaan Sörnäistenrannan uusia asuinkortteleita. Merihaan pohjoispuolelle sijoittuva Pannukakunpuistikko sijoittuu osittain kaava-alueelle.

Kaavaehdotuksessa Pannukakunpuistikon pinta-ala pienenee asema-kaavan toteuttamisen myötä puistoon kaavoitetun toimitilakorttelin verran. Samalla osa puistikon vahvoista istutusaiheista poistuu.

Pannukakunpuistikko liittyy sommitelmaltaan Merihakaan, ja lehmuksin ja lehtikuusin istutettu puistikko on suunniteltu tärkeäksi välittäväksi viheralueeksi ja puskurivyöhykkeeksi Merihaan rakennetun pohjoisrannan ja Sörnäisten rantatien välillä. Puiston merkitys alueen kaupunkirakenteessa on tärkeä, koska alueen puistoalueiden pieni koko antaa niille tilallista intensiteettiä ja korostaa niiden merkitystä tiiviissä kaupunkirakenteessa.

Vaikutuksen arviointi on riittämätöntä Pannukakunpuistikon osalta. Kaavaselostukseen tulee tarkentaa viheralueen puistohistoriallista arvoa, sekä puistikon välittävää arvoa Merihaan ja kaava-alueen välillä.

Kaupunginmuseo esittää, että toimistorakennusten korttelialue -merkintä poistetaan Pannukakunpuistikosta, sekä esittää puistikolle kaava-alueen osalta indeksimerkintää /s, alue, jolla ympäristö säilytetään.

Lisätiedot

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo

Lausunto

3 (3)

27.6.2023

Museonjohtaja

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Helsingin kaupunki
PL 1, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
0201256-6

Lausunto Tukes 6371/03.00.02/2023

Asia

Tukesin lausunto asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta, Sörnäistenranta, kaavanumero 12835, HEL 2018-009468

Asemakaava koskee:

Helsingin kaupungin 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Hanasaari) osaa kortteleista 10402 10404 ja 10755 sekä puisto-, vesi- ja katualueita

Asemakaavan muutos koskee:

Helsingin kaupungin 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Vilhonvuori, Hanasaari) korttelia 10754 sekä puisto-, vesi- ja katualueita ja venesatamaa (muodostuvat uudet korttelit 10400 10404 ja 10755)

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee pääosin voimassa olevassa asemakaavassa puisto- ja vesialueeksi merkittyä aluetta, joka sijaitsee Sörnäisten Vilhonvuoressa ja Hanasaarella. Nykyisin alueelle sijoittuu Sörnäisten rantatie, puisto- ja vesialuetta. Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen kaupunkirakenteen täydentämisen asuin- ja toimitilakortteleilla sekä pysäköintilaitoksella. Alueelle on suunniteltu neljä asuinkorttelia, kaksi toimitilakorttelia sekä pysäköintikortteli.

Lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Kaavamuutosalue sijaitsee 300 m:n etäisyydellä Tukesin valvonnassa olevasta laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavasta kohteesta Helen Oy, Hanasaaren lämpökeskus (Parrukatu 3), kohteen toiminnan laajuus on lupalaitos. Noin 100 m:n päässä kaava-alueesta sijaitsee Helen Oy:n Hanasaaren voimalaitos (Parrukatu 1-3), jonka toiminnan laajuus on toimintaperiaateasiakirjalaitos. Molempien kohteiden konsultointivähyhyke on 0,5 km.

Tukesin käytössä olevien tietojen perusteella mahdollisten onnettomuuksien vaikutusalueet eivät ulotu kaavoitettavalle alueelle. Tukesin näkemyksen mukaan kaavamuutokselle ei ole estettä käytössä olevien selvitysten ja valvontatietojen perusteella.

Kaava-alueen koillispuolelle sijoittuu Helen Oy:n Hanasaaren lämpökeskus. Lämpölaitoksen alueelle on haettu asemakaavan muutosta ”Energiakortteliksi”, jolle sijoitetaan Helenin

toimintoja Hanasaaren voimalaitoksen toiminnan päätyttyä. Tukes on myöntänyt Helen Oy:lle luvan kahden uuden polttoöljysäiliön rakentamiseksi lämpökeskuksen käyttöön (Tukesin päätös 1206/36/2019). Säiliöiden suunniteltu sijainti on nykyisen Parrukadun kohdalla kaava-alueen reunalla. Helen Oy:n laatiman suuronnettomuusvaarojen arvioinnin mukaan öljysäiliön palon aiheuttamat vaarallisen, palovammoja aiheuttavan tason (3 kW/m²) lämpösäteilyvaikutukset ulottuvat noin 50 metrin päähän säiliöistä.

Tukesin tietojen mukaan Hanasaaren Voimalaitos on lopettamassa toimintaansa vuoden 2023 aikana. Toiminnan lopettamisesta ei ole vielä tehty ilmoitusta Tukesille. Voimalaitoksen käytössä olevien öljysäiliöiden mahdolliset onnettomuusvaikutukset jäävät voimalaitoksen alueelle.

Lisätietoja lausunnosta

Lisätietoja antaa Ylitarkastaja Anna Pääkkönen, anna.paakkonen(at)tukes.fi, puh. 029 505 2247

Esittelijä: Anna Pääkkönen, Ylitarkastaja

Ratkaisija: Timo Talvitie, Ylitarkastaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tiedoksi

Helsingin kaupungin pelastuslaitos
Uudenmaan ELY/ Maankäyttö
Helen Oy

Ylitarkastaja Timo Talvitie
22.6.2023

Ylitarkastaja Anna Pääkkönen
22.6.2023

helsinki.kirjaamo(a)hel.fi

Viite: Kymp/HEL 2018-009468

Lausunto, asemakaavan muutosehdotus, Helsinki, Sörnäistenranta, nro 12835

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12835, joka koskee Sörnäistenrantaa.

Yleiskaava ja yhdyskuntarakenne

Asemakaavan valmistelussa on otettu huomioon Helsingin yleiskaava 2016 ohjausvaikutus. Kaavaratkaisu on yleiskaavan ja maanalaisen yleiskaavan mukainen. Kaavaratkaisu mahdollistaa omaleimaisen urbaanin ympäristön rakentumisen.

Ilmastovaikutukset

Kaavaratkaisun ilmastovaikutuksia on tunnistettu ja hiilijalanjälkeä on laskettu. On erityisen hyvä, että esirakentamisen päästöt on arvioitu asianmukaisesti, sillä kaavaratkaisu edellyttää huomattavaa esirakentamista. Esirakentamisen merkittävät, etenkin ruoppauksesta ja Sörnäisten rantatien rakentamisesta aiheutuvat hiilipäästöt on arvioitu olevan 7 501 000 kg CO₂ ekv. Tämä vastaa noin 2 000 helsinkiläisen HINKU-laskennan mukaisia keskimääräisiä vuosipäästöjä. Tämän lisäksi myös rakentamisen päästöt ovat ilmeisen suuret, 800 kg CO₂ e/a asukasta ja 440 CO₂ e/a työpaikkaa kohden.

ELY-keskus katsoo, että ilmastovaikutusten arviointi on päästöjen osalta toteavaa ja arviointi kokonaisuudessaan painottuu hyvien puolien esiintuomiseen. Arvioinnin tulokset esitetään poikkeuksellisesti vain lukuina, eikä tuoda esille, esimerkiksi miten ne vertautuvat muihin kaupungin asemakaavoihin. Julkisen ja rakentamattoman alueen muuttamista pääosin yksityiseksi ja rakennetuksi alueeksi ei tarkastella kriittisesti niin, että päästöjä pyrittäisiin merkittäväällä tavalla vähentämään. Täten on syytä vielä tarkastella kaavoituksen keinot etenkin esirakentamisen ja rakentamisen päästöjen vähentämiseen. Esimerkiksi kaavamääräyksiin voidaan edellyttää suunnitelmallista ja mahdollisimman tehokasta massojen hyödyntämistä ja rakentamisen hiilijalanjäljelle voidaan asettaa raja.

Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että haitallisia vaikutuksia lievennetään riittävällä tavalla. Myös monia sopeutumisen kannalta keskeisiä ratkaisuja tehdään vasta jatkosuunnittelussa. Täten

jatkosuunnittelun kaikissa vaiheissa on varmistettava, että keinot ovat riittäviä.

Kaava-aineistosta ei selviä, miten asemakaavalla varmistetaan se, että alueen pääasiallisina liikkumismuotoina suositaan kävelyä, pyöräilyä ja julkista liikennettä. Esimerkiksi kaavaratkaisussa autojen pysäköintipaikkojen määrä on suuri, mutta pyöräpaikkojen määrä on vähäinen. Lisäksi, vaikka pysäköinti järjestetään pääosin keskitettynä, toimistojen pysäköinti sijoitetaan tonteille.

Sörnäisten rantatien uusi linjaus, jossa lisätään puiden ja muun kasvillisuuden määrää, parannetaan jalankulkuympäristön ja pyöräliikenteen sujuvuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä, on ilmastotavoitteiden näkökulmasta hyvä asia. Kuten kaavaselostuksessa todetaan, Sörnäisten rantatien ylittäminen on vaikeaa ja tie rajaa alueet toisistaan erilleen. Täten kestävä liikuminen edistämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota suunnittelun ja toteutuksen kaikissa vaiheissa.

On myös huomioitava, että suunnittelun yksityiskohdilla on todennäköisesti suhteellisen merkittäviä myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia kestävyteen. Esimerkiksi, kuinka vahvasti tonteille ajoa sekä lyhytaikaista pysäköintiä ja pysähtymistä voidaan ohjata ja estää tai onko kestävät kulkumuodot huomioitu myös rakentamisen aikana.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Toteutuessaan asemakaava tulee muuttamaan nykyisen avoimen ympäristön tiiviisti ja tehokkaasti rakennetuksi kaupunkiympäristöksi. Asemakaavaehdotuksessa on annettu määräyksiä kaupunkikuvasta ja arkkitehtuurin laadusta, millä tavoitellaan viihtyisää ja korkeatasoista ympäristöä sekä laadukasta kaupunkikuvaa.

Meluntorjunta ja ilmanlaatu

Asemakaavoitettava alue on melun ja ilmanlaadun näkökulmasta haastava. Sörnäisten rantatien uuden linjauksen varteen tulevat rakennukset toimivat meluesteenä koko alueelle ja ne tulisi toteuttaa ensimmäisenä. Asemakaavaan on syytä lisätä ajoitusmääräys meluntorjunnan varmistamiseksi.

Hulevedet ja tulvariski

Hulevesien johtamis- ja käsittelyjärjestelyt sekä esitetyt tilavaraukset ovat asianmukaiset.

Kaavaselostuksen mukaan alin suositeltava rakentamiskorkeus, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessaan vaurioituvia tai vahinkoa aiheuttavia rakenteita tai toimintoja, on Sörnäistenrannan asemakaava-alueella N2000 +3,2 metriä. Suositus koskee kaikkea uutta rakentamista sekä siihen verrattavissa olevaa rakennusten

täysimittaista uusimista. Korkeustasoa tulee noudattaa myös yhdyskuntatekniikan rakenteiden sijoittelussa (mm. energian- ja sähkönjakelu, vesihuolto, tietoliikenne, liikenteenohjaus).
Tulvaturvallinen korkeustaso määritelmiseen tulee kirjata kaavamääräyksiin.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Tuomas Autere ja ratkaissut yksikön päällikön sijainen, ylitarkastaja Henrik Wager. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

TIEDOKSI

UUDELY: Olli Jaakonaho, Veera Lyytikäinen, Anna Mikkola, Anu Schulte-Tigges

Tämä asiakirja UUELY/8119/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/8119/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Autere Tuomas 28.06.2023 16:21

Ratkaisija Wager Henrik 28.06.2023 16:19

HEL 2018-009468 Lausunto 1

Päätetty

Asemakaavan muutos nro 12835, Sörnäistenranta, Sörnäinen, 10.KO

Täydennysrakentamisen aiheuttama mahdollinen palvelutarpeen kasvu tulee ottaa huomioon kaavamutoksen valmistelun edetessä. Kaskon kanssa on varmistettava rakentuvien lähialueiden y-tonttien riittävyys ja riittävä koko. 24.8.23 CH